

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/59/2025
Identifikačné číslo spisu: 8621201942
Dátum vydania rozhodnutia: 10.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8621201942.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členov senátu Mgr. Miroslava Šeptáka a JUDr. Branislava Kráľa, v spore žalobcu H. Č., narodeného XX.S. XXXX, N., L. Z. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Danielom Tarbajom, advokátom, Stropkov, Zámocká 525/28, IČO: 53 450 345, proti žalovanému O2 Slovakia, s.r.o., Bratislava, Einsteinova 24, IČO: 47 259 116, zastúpenému A.K.F. Legal, s.r.o., Bratislava, Čulenova 5, IČO: 47 236 400, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky a o primerané finančné zadost'učinenie vo výške 300 eur, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 1Csp/106/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. júla 2024 sp. zn. 10CoCsp/21/2023, 10CoCsp/24/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. SK-1Csp/106/2021-92 zo 07. júna 2023 určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o poskytovaní verejných služieb č. CARV5ZN zo dňa 13.05.2016, v časti 9. Spoločné ustanovenia bod 4., uzatvorená medzi žalobcom a žalovanou, v znení : „Zmluvné strany sa v zmysle § 262 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „obchodný zákonník“) dohodli, že (i) Zmluva a (ii) vzťahy, ktoré vznikli na základe Zmluvy, a ktoré nie sú výslovne upravené, sa spravujú Obchodným zákonníkom okrem práv a povinností výslovne upravených Zákonom:“ je neprijateľná (výrok I.); žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 50 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku; v prevyšujúcej časti nárok zamietol (výrok III.) a výrokom IV. rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100% o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

Súd prvej inštancie opravným uznesením č. k. SK-1Csp/106/2021-129 zo 07.06.2023 rozhodol tak, že „ I. opravuje zápisnicu z pojednávania vykonaného Okresným súdom Svidník dňa 14.11.2022 vo veci vedenej pod sp. zn. 1Csp/106/2021, v časti vyhláseného rozsudku, ktorý súd

rozhodol vo veci, a to vo výroku IV. tak, že správne znie: Žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. II. Opravuje IV. výrok písomného a elektronického vyhotovenia rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 1Csp/106/2021-92 zo 14.11.2022 tak, že správne znie: Žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.“

1.1. Po právnej stránke aplikoval § 3 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4, § 54 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3, ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ako aj čl. 3 ods. 2, čl. 5, čl. 6 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, § 19 písm. d), § 132 ods. 1, § 187 ods. 1, 2; § 191 ods. 1, § 215 ods. 1, § 290, § 298 ods. 1, § 298 ods. 2 CSP a po vecnej stránke odôvodnil tým, že právny vzťah sporových strán posúdil podľa noriem spotrebiteľského práva a určil neprijateľnosť vo výroku uvedenej zmluvnej podmienky a teda jej neplatnosť, pretože zakladala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a nebola medzi stranami individuálne dojednaná. Žalobca pred podpisom samotnej zmluvy nemal možnosť vylúčiť túto časť textu zo zmluvy, keďže tá mala tzv. formulárový charakter. Možnosť žalobcu ovplyvniť obsah vopred predpripravených zmluvných podmienok predložených žalovaným na podpis je úplne iluzórna. Následne konštatoval, že domáhať sa určenia právnej skutočnosti - neplatnosti zmluvnej podmienky je možné aj pri zmluvných vzťahoch, ktoré už skončili. Výsledok takéhoto konania môže pre stranu sporu založiť právo napr. na náhradu škody, vydanie bezdôvodného obohatenia, zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia a pod.

1.2. V odôvodnení rozhodnutia ďalej uviedol, že pokiaľ by sa spotrebiteľský vzťah mal spravovať Obchodným zákonníkom, bolo by to pre spotrebiteľa nevýhodnejšie a spotrebiteľ by sa vopred vzdal svojich práv. Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Akcentoval, že spotrebiteľ sa však nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. S poukazom na § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka konštatoval, že odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

1.3. Súd prvej inštancie taktiež konštatoval, že domáhať sa určenia právnej skutočnosti - neplatnosti zmluvnej podmienky je možné aj pri zmluvných vzťahoch, ktoré už skončili. Výsledok takéhoto konania môže pre stranu sporu založiť právo napr. na náhradu škody, vydanie bezdôvodného obohatenia, zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia a pod. Žalobca dosiahol určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, pričom sa súd prvej inštancie stotožnil s jeho argumentáciou. Následne uviedol, že z procesného hľadiska, žalobcovi nič nebránilo jednou žalobou požadovať určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky a v nadväznosti na tento výrok požadovať primerané finančné zadosťučinenie postupom podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Takýto postup sa javí ako vhodný jednak z hľadiska vecného, kedy veci týkajúce sa tých istých účastníkov a vecne súvisiace sa prejednávajú v jednom konaní a súčasne naplňa aj požiadavku hospodárnosti konania a nenvyšovania trov; pričom má oporu aj v § 298 ods. 2 CSP. V spojitosti s námietkou premlčania uviedol, že nie je dôvodná, pretože zákonná konštrukcia § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa viaže nárok na primerané finančné zadosťučinenie na ...úspešné uplatnenie porušenia práva....., teda výsledok konkrétneho súdneho konania a okamih uzavretia zmluvy alebo okamih jej zániku nemá v uvedenej súvislosti právny význam. Pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, preto postačuje iba úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, čo v danom prípade naplnené bolo. Žalobca úspešne uplatnil porušenie svojich práv spotrebiteľa, keď dosiahol určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, čo samo o sebe postačuje na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

1.4. Pri určovaní konkrétnej výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal len

z obsahu spisu a zo skutkových tvrdení strán sporu v priebehu konania. Žalobca v súvislosti s priznaním primeraného finančného zadostučinenia poukázal na úspešnosť v určení neprijateľnosti zmluvných podmienok. Súd prvej inštancie považoval za primerané finančné zadostučinenie vo výške 50,- eur, preto v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vychádzal pritom z úspešnosti žalobcu v určení neprijateľnosti jednej zmluvnej podmienky, pričom medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný vo vzťahu k žalobcovi predmetné zmluvné podmienky nikdy neuplatnil, žalobcovi nebola spôsobená žiadna škoda alebo iná ujma. Naopak, žalobca doposiaľ dlží žalovanému sumu 99,- eur za poskytnuté telekomunikačné služby a od ukončenia zmluvy uplynulo viac ako štyri roky. Všetky okolnosti tohto konkrétneho prípadu súd zohľadnil pri určení výšky finančného zadostučinenia tak, aby bolo primerané a spravodlivé. Je rozdiel, ak dodávateľ uplatní neprijateľnú zmluvnú podmienku voči spotrebiteľovi, a keď ju neuplatní. Je rozdiel, ak dodávateľ zakomponuje do spotrebiteľskej zmluvy použitie Obchodného zákonníka (stále ide o právnu normu a jej použitie nemusí nevyhnutne poškodiť spotrebiteľa), alebo keď zakomponuje do zmluvy napr. 99,6 % úrok z úveru ročne. Je rozdiel, ak spotrebiteľovi vznikne škoda alebo ujma, alebo ak nevznikne žiadna ujma. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej „odvolací súd“) rozsudkom z 23. júla 2024 sp. zn. 10CoCsp/21/2023, 10 CoCsp/24/2023 návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol; rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej vyhovujúcej časti a výroku o náhrade trov konania potvrdil; súčasne žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Osvojil si odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal.

2.2. V nadväznosti na odvolacie námietky žalovaného spojené s porušením práva na spravodlivý proces a nepreskúmateľnosť rozhodnutia poukázal na stanovisko Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR a konštatoval, že súd prvej inštancie pri odôvodnení svojho rozhodnutia naplnil postup v zmysle § 220 CSP. V súvislosti s výškou primeraného finančného zadostučinenia a ochranou spotrebiteľa odvolací súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/31/2020, 6Cdo/127/2017, 4Obdo/45/2012. Zdôraznil, že všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka. Taktiež poukázal na právnu úpravu ustanovení Zákona o ochrane spotrebiteľa a stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že v tomto konaní bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Uviedol, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvy v neprospech spotrebiteľa podmienku, ktorá vylučuje využitie Občianskeho zákonníka, ktorého úprava v zásade je pre spotrebiteľa výhodnejšia, ako úprava v Obchodnom zákonníku. Odvolací súd poukázal aj na právny záver vyplývajúci z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/14/2014 zo dňa 21.4.2015, podľa ktorého vzhľadom na to zákon č. 102/2014 Z. z. neobsahuje prechodné ustanovenia k § 52 ods. 2 vete tretej, toto ustanovenie sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred dňom účinnosti danej právnej normy. Zároveň však súd poukazuje aj na už citovaný § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto táto zmluvná podmienka je v rozpore s citovaným ustanovením. ňou boli upravené všetky vzťahy bez výnimky medzi účastníkmi zmluvy, že sa budú riadiť Obchodným zákonníkom, hoci nepochybne uzavreli spotrebiteľskú zmluvu, čo napokon nenamieta ani samotný žalovaný, pričom spotrebiteľská zmluva, a to je nesporné sa posudzuje v zmysle noriem občianskeho práva.

2.3. Poukázal na obsah spisu, z ktorého vyplynulo nepochybné, že medzi stranami sporu

bola dňa 13.05. 2016 uzavretá štandardná formulárová zmluva, čo je dôvodom k tomu, aby boli súdnej kontrole podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že žalobca ako spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy. Podľa dojednania obsiahnutého v tejto zmluve jej 9. časti (spoločné ustanovenia, v bode 4) sa mali vzájomné vzťahy v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Je teda nepochybné, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa majú riadiť všetky vzťahy medzi žalobcom a žalovaným, bez akýchkoľvek výnimiek. Obchodný zákonník pritom úpravu neprijateľných zmluvných podmienok v čase uzavretia tejto zmluvy neobsahoval a neobsahuje ich ani doposiaľ. Podľa odvolacieho súdu cieľom dojednania o výlučnej aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka zo strany žalovaného bolo znemožnenie aplikácie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa na vzniknutý právny vzťah. Tiež poukázal na prednostné použitie ustanovení Občianskeho zákonníka v právnych vzťahoch ktorého účastníkom je spotrebiteľ (viď rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 3MCdo/14/2014, 8Cdo/13/2014).

2.4. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením v otázke premlčania nároku žalobcu súdom prvej inštancie, nakoľko jediným predpokladom na uplatnenie tohto nároku je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Otázka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu uplatnenia nároku na primerané finančné zadosťučinenie bola vysvetlená v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.9.2016 alebo 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019. Nielen judikatúra najvyššieho súdu, ale aj Zákon o ochrane spotrebiteľa v ustanovení § 3 ods. 5 poslednej vety výslovne stanovuje, že jedinou podmienkou pre priznanie finančného zadosťučinenia je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Následne uviedol, že v prejednávanej veci premlčacia doba na uplatnenie tohto nároku nemohla začať plynúť skôr, než dňom nasledujúcim po právoplatnosti príslušného rozhodnutia. V prejednanom spore bolo rozhodnuté v jednom rozhodnutí o neprijateľnosti zmluvnej podmienky a o primeranom finančnom zadosťučinení, ktoré rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo potvrdené týmto rozhodnutím odvolacieho súdu, preto žaloba, ktorá bola súdu prvej inštancie doručená dňa 1.12.2021, v ktorej si spotrebiteľ okrem iného uplatnil nárok na primerané finančné zadosťučinenie bola podaná včas a odvolacia námietka premlčania, prednesená žalovaným, nie je dôvodná. Konštatoval, že výška priznaného finančného zadosťučinenia odzrkadľuje primerané zadosťučinenie a je daná na základe vlastnej úvahy súdu. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky okolnosti, čo viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Odvolací súd je toho názoru, že priznaná suma 50 eur nepresahuje kritériá výšky primeraného finančného zadosťučinenia uvedené vyššie, ale naopak predstavuje minimálnu sumu tak, aby mohla plniť funkciu satisfakčnú, ako aj funkciu sankčnú, už aj vzhľadom na to, že žalovaný je nadnárodný mobilný operátor. Odvolací súd z dôvodu, že tento výrok bol napadnutý len žalovaným a nie žalobcom mohol posúdiť tento nárok len čo do priznanej výšky súdom prvej inštancie, teda čo do sumy 50,- eur, keď toto primerané finančné zadosťučinenie v takto priznanej sume plní v plnom rozsahu funkciu satisfakčnú pre žalobcu, avšak v menšej miere sankčnú pre žalovaného, teda funkciu, ktorá má odrádzať žalovaného ako dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj v tomto výroku priznaného finančného zadosťučinenia, keď výrok, ktorým tento nárok žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol, nebol žalobcom napadnutý. Odvolací súd dodal, že žalovaný sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi nekalosúťažného konania. Rovnako treba takto priznané finančné zadosťučinenie chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že môžu predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa nedopustí v takej intenzite.

2.5. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia taktiež uviedol, že žalovaný preložil počas odvolacieho konania návrh na prerušenie konania a návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ o tom, či sa má článok 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS vykladať v tom

zmysle, že je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podmienka, ktorou si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah, ak existuje zákonné pravidlo uvedené v § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré určuje, že ustanovenia Občianskeho zákonníka sa aplikujú prednostne pred Obchodným zákonníkom. Poukázal na § 162 ods. 1 písm. c) CSP, čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a rozsudok CILFIT, C- 283/81 publikovaný v Zbierke rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (ECR), str. 3415. Dospel k záveru, že nebolo potrebné posúdiť prejudiciálnu otázku postupom podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP, keďže otázka aplikácie Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah je podľa odvolacieho súdu dostatočne preukázaná vykonaným dokazovaním bez potreby výkladu komunitárneho práva použiteľného na tento spor, transponovaného do vnútroštátnej právnej úpravy, keď podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené v zákone sú vo vzťahu k spotrebiteľovi kogentné, keďže nepripúšťajú odchýlku, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa, napríklad aplikáciou Obchodného zákonníka na právny vzťah uzatvorený medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Použitie ustanovení Obchodného zákonníka na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za situácie, ak v súlade s § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na tieto právne vzťahy sa vždy musia prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, predstavuje nepochybne neprijateľnú zmluvnú podmienku aj bez výkladu komunitného práva. Následne odvolací súd poukázal na skutočnosť, že z ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ je ochrana spotrebiteľa zavedená Smernicou Rady 93/13/EHS založená na myšlienke, že spotrebiteľ je v slabšej pozícii, a to vedie k tomu, že súhlasí s podmienkami pripravenými vopred druhou zmluvnou stranou bez toho, aby mohol ovplyvniť obsah týchto podmienok. Súdny dvor tiež vo svojej judikatúre konštatoval, že systém ochrany zavedený Smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky Pohotovosť, EU:C:2014:101, bod 39 a citovaná judikatúra; Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282 bod 39 a citovaná judikatúra, ako aj Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 22). Čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu, ktorý zistí nekalú povahu zmluvnej podmienky, prináleží jednak bez toho, aby počkal, či spotrebiteľ predložil v tejto súvislosti návrh, vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú z takého zistenia, s cieľom zabezpečiť, aby touto podmienkou nebol tento spotrebiteľ viazaný, a jednak v zásade na základe objektívnych kritérií posúdiť, či dotknutá zmluva môže bez uvedenej podmienky naďalej existovať. Vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex offio nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 Ods. 1 CSP.

3. Proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej „dovolateľ“), prípustnosť ktorého vyvodil s poukazom na § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Žiadal odložiť vykonateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu a rozsudok odvolacieho súdu zrušiť. Súčasne žiadal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. V súvislosti s dovolacím dôvodom § 420 písm. f) CSP uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, arbitrárne a zmätočné, keďže podľa názoru dovolateľa odvolací súd nepredložil Súdnemu dvoru EÚ prejudiciálne otázky, hoci mal tu povinnosť, vrátane povinnosti prerušiť konanie a toto svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd arbitrárne a bez primeraného odôvodnenia určil neprijateľnosť zmluvných podmienok. Podľa názoru dovolateľa sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaoberal všetkými skutočnosťami relevantnými pre rozhodnutie vo veci samej, spornými právnymi otázkami, ani výkladom Smernice. Taktiež namietal opomenutie skutočnosti, že neboli splnené podmienky pre podanie žaloby, ani splnené pojmové znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky (jej posúdenie v individuálnom kontexte), pričom tento postup neodôvodnil. Uviedol, že odvolací súd mal v zmysle judikatúry Súdneho dvora porovnať zmluvnú podmienku so všetkými predpismi vnútroštátneho práva, ktoré by platili, ak by neplatila táto zmluvná podmienka- avšak takéto porovnanie nevykonal vo svojom rozhodnutí ani odvolací súd a ani súd prvej inštancie. Následne dovolateľ konštatoval, že odvolací súd neodôvodnil, prečo rozhodol v identickej veci inak ako Krajský súd v Bratislave, ktorý zmluvnú podmienku v danej veci nepovažoval za neprijateľnú. Okrem vedeného odvolaciemu súdu vyčítal nevysporiadanie sa s námietkou, že nárok na primerané zadosťučinenie uplatnený žalobcom je

buď premlčaný alebo naopak, žalobca ho uplatnil pred jeho vznikom. Taktiež sa podľa názoru dovolateľa odvolací súd nezaoberal skutočnosťou, že žaloba predstavuje šikanóznny výkon práva, pretože účelom žaloby nie je ochrana práv žalobcu, ale získanie náhrady trov. Dôvodil, že odvolací súd priznal žalobcovi náhradu trov v rozsahu 100%, hoci mal len čiastočný úspech (1/6 žalovanej sumy) a uvedený postup žiadnym spôsobom neodôvodnil. V rámci nesprávneho právneho posúdenia uviedol nasledujúce právne otázky:

1) „Je prípustná žaloba podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa (domáha sa ochrany svojho práva žalobca), ak:

a) Zmluva medzi žalobcom (spotrebiteľom) a žalovaným (dodávateľom) skončila,

b) Medzi stranami nie je sporné, že žalobca nemá voči žalovanému zo zmluvy žiadne pohľadávky ani nároky (a ak by ich aj mal, boli by premlčané,

c) Medzi stranami nie je sporné, že žalovaný voči žalobcovi vždy postupoval v súlade s právnymi predpismi; je prípustná žaloba podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa (domáha sa svojho práva žalobca), ak sa výrokom o neprijateľnosti zmluvnej podmienky nezmení právna ani skutková situácia žalobcu (spotrebiteľa), v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala?

2) „Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou pravidlo a podmienka, ktorou si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah, ak existuje zákonné pravidlo uvedené v § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré určuje, že ustanovenia Občianskeho zákonníka sa aplikujú prednostne pred Obchodným zákonníkom, pričom toto dodávateľ vždy dodržal a nie je preukázané (ani v konaní tvrdené), že by dodávateľ chcel postupovať v rozpore s týmto ustanovením?“

3) „Kedy vznikne vo vzťahu k nároku na primerané finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa nastane prvýkrát možnosť právo vykonať (actio nata), t. j. kedy začne plynúť vo vzťahu k tomuto nároku premlčacia lehota?“

4) „Môže súd priznať ochranu právu žalobcu, ak účelom žaloby nie je ochrana práva žalobcu, ale priznanie nároku na náhradu trov konania a právneho zastúpenia (teda odmena advokáta)?“

5) „Má žalobca podľa § 255 CSP úspech vo veci vo výške 100%, aj keď súd priznal žalobcovi len časť žalovanej sumy? Môže súd priznať žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100% aj keď žalobca nemal plný úspech vo veci?; Je dôvodom hodným osobitného zreteľa na účely § 257 CSP, pre ktorý súd neprizná strane nárok na náhradu trov konania skutočnosť, že žalobou nebolo sledované dosiahnutie ochrany práv žalobcu, ale zrejme dosiahnutie ochrany práv žalobcu, ale zrejme dosiahnutie náhrady trov konania a právneho zastúpenia /odmena advokáta)?“

Dovolateľ namietal aj porušenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keďže podľa jeho názoru súdy oboch inštancií nesprávne právne posúdili otázku nároku žalobcu na náhradu trov konania, keď priznali žalobcovi náhradu trov vo výške 100%, napriek tomu, že žalobca nemal vo veci plný úspech a nezohľadnili okolnosti hodné osobitného zreteľa. Otázka priznania náhrady trov konania vo výške 100% vo vzťahu k priznaniu primeraného finančného zadosťučinenia napriek len čiastočnému úspechu a napriek okolnostiam hodných osobitného zreteľa nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu zatiaľ riešená. Opäť poukázal na právnu otázku: „Má žalobca podľa § 255 CSP úspech vo veci vo výške 100%, aj keď súd priznal žalobcovi len časť žalovanej sumy? Môže súd priznať žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100% aj keď žalobca nemal plný úspech vo veci?; Je dôvodom hodným osobitného zreteľa na účely § 257 CSP, pre ktorý súd neprizná strane nárok na náhradu trov konania skutočnosť, že žalobou nebolo sledované dosiahnutie ochrany práv žalobcu, ale zrejme dosiahnutie ochrany práv žalobcu, ale zrejme dosiahnutie náhrady trov konania a právneho zastúpenia/odmena advokáta)?“ Akcentoval, že žalobca nemal v danej veci plný úspech a priznanú výšku náhrady trov v rozpore s § 255 ods. 2 CSP pomerne nekrátil.

4. K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že dovolanie považuje za neprípustné a žiadal dovolanie odmietnuť, alternatívne zamietnuť. Súčasne žiadal náhradu trov

dovolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádia konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

14. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/41/2017, sp. zn. 3Cdo/214/2017, sp. zn. 8Cdo/5/2017, sp. zn. 8Cdo/73/2017, sp. zn. 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

15. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť, arbitrárnosť a zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, kedy podľa názoru dovolateľa odvolací súd nepredložil Súdnemu dvoru EÚ prejudiciálne otázky, hoci mal tú povinnosť, vrátane povinnosti prerušiť konanie a toto svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil. Odvolací súd arbitrárne a bez primeraného odôvodnenia určil neprijateľnosť zmluvných podmienok. Nezaoberal sa všetkými skutočnosťami relevantnými pre rozhodnutie vo veci samej, spornými právnymi otázkami, ani výkladom Smernice. Taktiež namietal opomenutie skutočnosti, že neboli splnené podmienky pre podanie žaloby, ani splnené pojmové znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky (jej posúdenie v individuálnom kontexte), pričom tento postup neodôvodnil. Odvolaciemu súdu vyčítal nevysporiadanie sa s námietkou, že nárok na primerané zadost'učinenie uplatnený žalobcom je buď premlčaný alebo naopak, žalobca ho uplatnil pred jeho vznikom.

16. Dovolací súd v prvom rade poukazuje na to, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho vyhodnotenia niektorého dôkazu. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak v preskúmvanej veci dovolací súd takúto vadu nezistil.

17. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

18. V súvislosti s dovolacou námietkou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho závery by boli svojvoľné. Z obsahu preskúvaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

19. Dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho svojvoľnosť. Prvostupňové a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodneným dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu však v danom prípade má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolateľ preto nemôže dôvodne a opodstatnene namietat, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

20. V kontexte požiadaviek riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd dovolací súd zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (napr. rozhodnutia vo veciach Ruiz Torija proti Španielsku, Hiro Balani proti Španielsku, Georgiadis proti Grécku, Higgins proti Francúzsku). Preto odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Ani súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov

rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

21. Obsah spisu vedeného v preskúmvanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Ako už bolo uvedené vyššie, za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv žalobcu.

22. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne uviedol, že „...V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadost'učinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadost'učinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadost'učinenie je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde. Dodal, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadost'učinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadost'učinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadost'učinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinností žalobou proti dodávateľovi, resp. v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku. Podmienka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností ustanovenej Zákom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, zakladajúca právo spotrebiteľa na primerané finančné zadost'učinenie, je naplnená nielen vtedy, ak súd vysloví porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa, ale aj vtedy, ak tak urobí vo forme konštatovania porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej. Podmienka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností je dokonca daná i pri konštatovaní porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej, čo priamo vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.5.2022 vydaného vo veci 3Cdo/31/2020. Najvyšší súd SR v rozsudku z 30.1.2019 sp. zn. 6Cdo/127/2017 uviedol, že ust. § 3 ods. 5 vety tretej zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadost'učinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. V ďalšom rozhodnutí vydanom vo veci 4Obdo/45/2012 z 24.6.2013 Najvyšší súd SR zaujal názor, že pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa. Z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov nevyplýva, že spotrebiteľ musí uplatniť porušenie svojho práva len podaním žaloby a že uplatnením práva už nie je obrana spotrebiteľa ako žalovaného v súdnom spore. Pre vznik práva na primerané finančné zadost'učinenie v zmysle ust. § 3 ods. 5 vety tretej Zákona o ochrane spotrebiteľa sa úspech spotrebiteľa viaže na uplatnenie porušeného práva alebo povinností z tohto alebo osobitného zákona. Miera úspešnosti, či neúspešnosti sporovej strany nie je pre vznik nároku

rozhodujúca. Cieľom tohto ustanovenia je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Nezáleží na tom, či aj spotrebiteľ prípadne porušil niektoré svoje povinnosti voči dodávateľovi a prípadne v akej miere sa tak stalo. Uvedené priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.12.2022 vydaného vo veci sp. zn. 9Cdo/324/2020. Pre priznanie práva na zadostučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadostučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022 sp. zn. 7Cdo/92/2021 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 4/2022 pod č. 48)“

22.1. Odvolací súd následne po tomto teoretickom exkurze uviedol, že sa „stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Podľa neho súd prvej inštancie správne vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvy v neprospech spotrebiteľa podmienku, ktorá vylučuje využitie Občianskeho zákonníka, ktorého úprava v zásade je pre spotrebiteľa výhodnejšia, ako úprava v Obchodnom zákonníku. Odvolací súd v tomto smere poukázal aj na právny záver vyplývajúci z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/14/2014 zo dňa 21.4.2015, podľa ktorého vzhľadom na to, že zákon č. 102/2014 Z. z. neobsahuje prechodné ustanovenia k § 52 ods. 2 vete tretej, toto ustanovenie sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred dňom účinnosti danej právnej normy. Zároveň poukázal aj na už citovaný § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto táto zmluvná podmienka je v rozpore s citovaným ustanovením. ňou boli upravené všetky vzťahy bez výnimky medzi účastníkmi zmluvy, že sa budú riadiť Obchodným zákonníkom, hoci nepochybne uzavreli spotrebiteľskú zmluvu, čo napokon nenamietal ani samotný žalovaný, pričom spotrebiteľská zmluva, a to bolo nesporné sa posudzuje v zmysle noriem občianskeho práva“.

22.2. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že „...Z obsahu spisu je nepochybné, že medzi stranami sporu bola dňa 13.5.2016 uzavretá štandardná formulárová zmluva. Uvedené bolo dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že žalobca ako spotrebiteľ bol slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy. Podľa dojednania obsiahnutého v tejto zmluve jej 9. časti (spoločné ustanovenia, v bode 4) sa mali vzájomné vzťahy v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Je teda nepochybné, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa mali riadiť všetky vzťahy medzi žalobcom a žalovaným, bez akýchkoľvek výnimiek. Obchodný zákonník pritom úpravu neprijateľných zmluvných podmienok v čase uzavretia tejto zmluvy neobsahoval a neobsahuje ich ani doposiaľ. Podľa odvolacieho súdu cieľom dojednania o výlučnej aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka zo strany žalovaného bolo znemožnenie aplikácie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa na vzniknutý právny vzťah. Novela Občianskeho zákonníka, účinná od 1.4.2015, doplnila ust. § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva nielen z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.4.2015 vydaného vo veci 3MCdo/14/2014, ale aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.5.2015 vydaného vo veci 8Cdo/13/2014. Podľa ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje právne postavenie. Aj v ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka je obsiahnuté všeobecné pravidlo, podľa ktorého v prípade uzatvorenia spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať právnu úpravu

spotrebiteľských zmlúv. Toto pravidlo má pôsobiť aj preventívne, teda slúžiť na vyjadrenie toho, v akom zmysle má dodávateľ pripravovať podmienky spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sú v zákone zakotvené pre uzatváranie konkrétnych spotrebiteľských zmlúv. Takýchto zákonom ustanovených podmienok sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať. Preto by bolo neplatné aj také dojednanie v spotrebiteľskej zmluve, v ktorej by spotrebiteľ dal súhlas na neakceptovanie zákonom ustanovenej podmienky, či obchádzanie niektorej neprijateľnej podmienky. To by v konečnom dôsledku zhoršilo jeho zmluvné postavenie. Podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené v zákone sú vo vzťahu k spotrebiteľovi kogentné, ktoré nepripúšťajú odchýlenú úpravu, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa. Dojednanie použitia ustanovení Obchodného zákonníka na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za situácie, ak v súlade s ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na tieto právne vzťahy sa vždy musia prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku“ Odvolací súd preto uzavrel, že „Súd prvej inštancie správne postupoval, ak takúto zmluvnú podmienku vyhlásil za neprijateľnú“.

22.3. Aj pokiaľ išlo o otázku premlčania, odvolací súd uviedol, že „sa stotožňuje s právnym posúdením v otázke premlčania nároku žalobcu súdom prvej inštancie, nakoľko jediným predpokladom na uplatnenie tohto nároku je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Otázka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu uplatnenia nároku na primerané finančné zadosťučinenie bola vysvetlená v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.9.2016 alebo 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019. Nielen judikatúra najvyššieho súdu, ale aj Zákon o ochrane spotrebiteľa v ustanovení § 3 ods. 5 poslednej vety výslovne stanovuje, že jedinou podmienkou pre priznanie finančného zadosťučinenia je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi“. Následne poukázal na to, že „V prejednávanej veci premlčacia doba na uplatnenie tohto nároku nemohla začať plynúť skôr, než dňom nasledujúcim po právoplatnosti príslušného rozhodnutia. Až momentom „úspešného uplatnenia“ je *conditio sine qua non* pre súdne uplatnenie tohto nároku. Podľa právnych úvah žalovaného by nárok na primerané finančné zadosťučinenie bol skôr premlčaný, ešte ako vôbec by takéto porušenie bolo judikované alebo vôbec zistené, resp. by došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Právoplatné judikovanie, či už povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie alebo neprijateľnosti zmluvnej podmienky, je objektívnou okolnosťou pre začatie plynutia premlčacej doby. Počiatok teda vôbec nie je závislý na subjektívnom rozhodnutí spotrebiteľa. V prejednanom spore bolo rozhodnuté v jednom rozhodnutí o neprijateľnosti zmluvnej podmienky a o primeranom finančnom zadosťučinení, ktoré rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo potvrdené týmto rozhodnutím odvolacieho súdu, preto žaloba, ktorá bola súdu prvej inštancie doručená dňa 1.12.2021, v ktorej si spotrebiteľ okrem iného uplatnil nárok na primerané finančné zadosťučinenie bolo podané včas a odvolacia námietka premlčania, prednesená žalovaným, nebola dôvodná. Zároveň odvolací súd dodal, s odkazom napríklad na rozsudok tamojšieho súdu sp. zn. 22CoCsp/44/2022 zo dňa 15.12.2022, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že najprv musí byť v jednom súdnom konaní spotrebiteľ úspešný a až následne ako úspešný si môže uplatniť právo na primerané finančné zadosťučinenie. Zo žiadneho právneho predpisu teda nevyplýva, že by malo ísť o následné konanie. Naopak pokiaľ žalobca tvrdí, že došlo k porušeniu spotrebiteľského práva, a preto si uplatňuje finančné zadosťučinenie v prípade úspechu, toto priznané bude a v prípade nepreukázania tvrdeného porušenia, teda neúspechu spotrebiteľa, musí byť zákonite aj tento nárok zamietnutý. Generovanie zbytočných konaní by bolo o rozpore s princípom hospodárnosti konania“.

22.4. Pokiaľ išlo o výšku priznaného finančného zadosťučinenia, odvolací súd dodal, že jej „odôvodnenie musí byť presvedčivé. Výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa spočíva na voľnej úvahe súdu, ktorá nemôže byť svojvoľná. Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, tak na strane žalobcu ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv a povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného, odradzujúceho prostriedku ochrany. Základom pre určenie sumy finančného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky okolnosti, čo viedli spotrebiteľa k

podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, je potom rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu (pozri uznesenie NS SR z 30.6.2022 sp. zn. 7Cdo/92/2021, zverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 4/22, rozhodnutie vo veciach občianskoprávných č. 48)“. Odvolací súd bol toho názoru, že „priznaná suma 50,- eur nepresahuje kritériá výšky primeraného finančného zadosťučinenia uvedené vyššie, ale naopak predstavuje minimálnu sumu tak, aby mohla plniť funkciu satisfakčnú, ako aj funkciu sankčnú, už aj vzhľadom na to, že žalovaný je nadnárodný mobilný operátor“. Odvolací súd z dôvodu, že tento výrok bol napadnutý len žalovaným a nie žalobcom posudzoval tento nárok len čo do priznanej výšky súdom prvej inštancie, teda čo do sumy 50,- eur, pričom mal za to, že „v takto priznanej sume plní v plnom rozsahu funkciu satisfakčnú pre žalobcu, avšak v menšej miere sankčnú pre žalovaného, teda funkciu, ktorá má odrádzať žalovaného ako dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi. Z uvedeného dôvodu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj v tomto výroku priznaného finančného zadosťučinenia, keď výrok, ktorým tento nárok žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol, nebol žalobcom napadnutý“. Odvolací súd dodal, že „žalovaný sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi nekalosúťažného konania. Rovnako bolo potrebné takto priznané finančné zadosťučinenie chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že môžu predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa nedopustí v takej intenzite“. Vzhľadom na porušenie spotrebiteľských práv žalobcu zo strany žalovaného, sa priznanie zadosťučinenia javilo odvolaciemu súdu dôvodné minimálne v priznanej výške 50,- eur, ako satisfakčnej povahy pre spotrebiteľa a menej ako sankčného, odradzujúcej povahy pre dodávateľa.

22.5. K návrhu žalovaného na prerušenie konania a podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom EÚ o tom, „či sa má článok 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 vykladať v tom zmysle, že je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podmienka, ktorou si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah, ak existuje zákonné pravidlo uvedené v § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré určuje, že ustanovenia Občianskeho zákonníka sa aplikujú prednostne pred Obchodným zákonníkom“, odvolací súd uviedol, že „Konanie pred Súdny dvorom Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) o predbežnej otázke má povahu osobitného nesorového a medzitýmneho konania, v ktorom Súdny dvor má právomoc vydať rozhodnutie o výklade zakladajúcich zmlúv Európskej únie, o platnosti a výklade aktov inštitúcií, orgánov, úradov alebo agentúr Európskej únie, výklade štatútov orgánov zriadených aktom Rady Európskeho spoločenstva. Toto konanie je inštitútom pôsobiacim v záujme integrácie a zachovania jednoty európskeho práva, pretože Súdny dvor v ňom vydáva rozhodnutia o určitých čiastkových otázkach výkladu a platnosti komunitárneho práva, ktoré je potrebné pre rozhodnutie vnútroštátneho súdu vo veci samej. Ust. § 162 ods. 1 písm. c) CSP ukladá súdu povinnosť prerušiť konanie len vtedy, ak dospel k záveru (rozhodol), že požiada Súdny dvor o rozhodnutie o predbežnej otázke, lebo je potrebné podať výklad komunitárneho práva, ktorý je rozhodujúci pre riešenie danej veci. Vnútroštátny súd nie je povinný vyhovieť každému návrhu účastníka konania na prerušenie konania a postúpenie návrhu Súdnemu dvoru na vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Zmyslom riešenia predbežnej otázky je zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva, teda nie rozhodnúť určitý spor, ktorý nemá žiadnu komunitárnu relevanciu a je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny. Rozhodnutie o aplikovateľnosti únieového práva (tiež jeho výklade, prípadne jeho platnosti) musí bezprostredne súvisieť so sporom prejednávaným vnútroštátnym súdom, t. j. musí spor determinovať po právnej stránke. Súčasne prejudiciálna otázka nesmie byť zjavne nepodstatná k prebiehajúcej konaniu, jej možné zodpovedanie musí mať reálny dosah na prebiehajúce konanie. Teda zmyslom riešenia predbežnej otázky nie je rozhodnúť konkrétny spor, ktorý je vo výlučnej kompetencii súdu členskej krajiny, ale zabezpečiť jednotný výklad komunitárneho práva. K otázke povinnosti vnútroštátneho súdneho orgánu predložiť predbežnú otázku Súdnemu dvoru Európskej únie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa na základe predbežnej otázky položenej Corte suprema Cassazione vyjadril Súdny dvor Európskej únie v rozsudku CILFIT, C - 283/81 publikovanom v Zbierke

rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (ECR), str. 3415. V tomto rozhodnutí uviedol, že „článok 177 tretí odsek Zmluvy EHS (teraz čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) sa má vykladať v tom zmysle, že súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa v spore pred týmto súdom položí otázka týkajúca sa práva Spoločenstva s výnimkou prípadov, keď skonštatuje, že položená otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už podal výklad sporného ustanovenia Spoločenstva alebo, že správne uplatnenie práva Spoločenstva je také jednoznačné, že neexistujú o tom rozumné pochybnosti, pričom existenciu tejto možnosti treba posúdiť na základe charakteristík práva Spoločenstva, osobitných ťažkostí spojených s jeho výkladom a nebezpečenstva rozdielnej judikatúry v rámci Spoločenstva“.

22.6. Vzhľadom na vyššie uvedené závery pri posudzovaní predmetnej veci, návrhu na prerušenie konania, odvolací súd dospel k záveru, že „nebolo potrebné posúdiť prejudiciálnu otázku postupom podľa § 162 ods. 1 písm. c) CSP, keďže otázka aplikácie Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah je podľa odvolacieho súdu dostatočne preukázaná vykonaným dokazovaním bez potreby výkladu komunitárneho práva použiteľného na tento spor, transponovaného do vnútroštátnej právnej úpravy, keď podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené v zákone sú vo vzťahu k spotrebiteľovi kogentné, keďže nepripúšťajú odchýlku, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa, napríklad aplikáciou Obchodného zákonníka na právny vzťah uzatvorený medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Použitie ustanovení Obchodného zákonníka na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za situácie, ak v súlade s ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na tieto právne vzťahy sa vždy musia prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, predstavuje nepochybne neprijateľnú zmluvnú podmienku aj bez výkladu komunitného práva“.

22.7. V tejto súvislosti, najmä s poukazom žalovaného na čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS a výklad tejto časti smernice v prípade, ak si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka, odvolací súd dodal, že „Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ je ochrana spotrebiteľa zavedená Smernicou Rady 93/13/EHS založená na myšlienke, že spotrebiteľ je v slabšej pozícii, a to vedie k tomu, že súhlasí s podmienkami pripravenými vopred druhou zmluvnou stranou bez toho, aby mohol ovplyvniť obsah týchto podmienok. Súdny dvor tiež vo svojej judikatúre konštatoval, že systém ochrany zavedený Smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky Pohotovosť, EU:C:2014:101, bod 39 a citovaná judikatúra; Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282 bod 39 a citovaná judikatúra, ako aj Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 22). Čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu, ktorý zistí nekalú povahu zmluvnej podmienky, prináleží jednak bez toho, aby počkal, či spotrebiteľ predložil v tejto súvislosti návrh, vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú z takého zistenia, s cieľom zabezpečiť, aby touto podmienkou nebol tento spotrebiteľ viazaný, a jednak v zásade na základe objektívnych kritérií posúdiť, či dotknutá zmluva môže bez uvedenej podmienky naďalej existovať. Vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex offo nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel“.

23. Dovolací súd preto dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 a § 393 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Argumentácia odvolacieho súdu v spojení so súdom prvej inštancie je koherentná a ich rozhodnutia sú konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe odvolací súd dospel, je prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Odvolací súd sa riadne vysporiadal

nielen s posúdením a vyhodnotením neprijateľnosti označenej zmluvnej podmienky (s riadnym uvedením dôvodov pre ktoré tento záver prijal), ale aj s tým, prečo žalobcovi vznikol nárok súčasne domáhať sa aj primeraného zadosťučinenia (vrátane splnenia podmienok pre jeho priznanie), jeho včasným uplatnením (z hľadiska premlčania) aj odôvodnením jej výšky. Rovnako jasne uviedol prečo sa nerozhodol prerušiť konanie a požiadať Súdny dvor EÚ o výklad článku 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS. Odôvodnenie odvolacieho súdu je v tomto smere dostatočné, nakoľko stručne a jasne objasňuje skutkové a právny základ rozhodnutia. Za vadu zmätočnosti nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

23.1. Dovolateľ sa potom spochybňovaním preskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu snaží iba namietat' právne posúdenie týchto otázok odvolacím súdom (s ktorým nesúhlasí a polemizuje), a preto dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

24. Dovolací súd preto uzatvára, že z odôvodnenia rozhodnutí nižších inštancií je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, na základe akých skutočností dospel k záveru, že označená zmluvná podmienka bola neprijateľnou zmluvnou podmienkou a že žalobcovi prináleží primerané zadosťučinenie vo výške 50 eur. Vo väzbe na uvedené potom postup odvolacieho súdu vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP.

25. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces § 420 písm. f) CSP. Na podklade uvedeného dovolací súd uzatvára, že prípustnosť dovolania žalobcu z § 420 písm. f) CSP nevyplýva.

26. Nad rámec uvedeného dovolací súd dodáva, že pokiaľ išlo o prerušenie konania, odvolací súd jasne uviedol, prečo nevidí dôvod na jeho prerušenie a tento svoj názor aj riadne odôvodnil. Skutočnosť, že sa dovolateľ s týmto (právnym vyhodnotením tejto procesnej otázky) nestotožnil, nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ale nanajvýš by mohlo zakladať jeho prípustnosť podľa § 421 CSP (t. j. dovolateľ by tu však musel uviesť, v čom sa pri riešení tejto procesnej právnej otázky odvolací súd odklonil od ustálenej súdnej praxe, príp. v čom nebola táto otázka v súdnej praxi riešená alebo bola riešená rozdielne). Žalovaný však dovolanie podľa § 421 CSP v tomto smere nepodal. Inak povedané, aj v tomto prípade dovolateľ namietal skôr nesprávne právne posúdenie jeho návrhu na prerušenie konania a nie nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v tejto otázke (avšak ako už bolo uvedené, samotné nesprávne právne posúdenie právnej otázky prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) nezakladá).

26.1. Navyiac tu platí, že v tejto otázke prerušenia konania by dovolanie nebolo prípustné ani podľa § 420 CSP, ani podľa § 421 CSP, nakoľko tu nešlo o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí (§ 420 CSP), ani o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 421 CSP - v danej veci rozhodoval iba odvolací súd a teda tu absentovalo rozhodnutie súdu prvej inštancie- pozn.).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP

27. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

28. V danom prípade dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP a podľa písm. b) cit. ustanovenia CSP- pokiaľ išlo o trovy konania. Žalovaný v dovolaní podanom podľa § 421 CSP (v merite veci) namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, pričom formuloval nasledovné právne otázky:

1) „Je prípustná žaloba podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa (domáha sa ochrany svojho práva žalobca), ak:

a) Zmluva medzi žalobcom (spotrebiteľom) a žalovaným (dodávateľom) skončila,

Medzi stranami nie je sporné, že žalobca nemá voči žalovanému zo zmluvy žiadne pohľadávky ani nároky (a ak by ich aj mal, boli by premlčané),

b) Medzi stranami nie je sporné, že žalovaný voči žalobcovi vždy postupoval v súlade s právnymi predpismi; je prípustná žaloba podľa § 3 ods. 5 Zákona ochrane spotrebiteľa (domáha sa svojho práva žalobca), ak sa výrokom o neprijateľnosti zmluvnej podmienky nezmení právna ani skutková situácia žalobcu (spotrebiteľa), v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala?

2) „Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou pravidlo a podmienka, ktorou si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah, ak existuje zákonné pravidlo uvedené v § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré určuje, že ustanovenia Občianskeho zákonníka sa aplikujú prednostne pred Obchodným zákonníkom, pričom toto dodávateľ vždy dodržal a nie je preukázané (ani v konaní tvrdené), že by dodávateľ chcel postupovať v rozpore s týmto ustanovením?“

3) „Kedy vznikne vo vzťahu k nároku na primerané finančné zadostučinenie podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa nastane prvýkrát možnosť právo vykonať (actio nata), t. j. kedy začne plynúť vo vzťahu k tomuto nároku premlčacia lehota?“

4) „Môže súd priznať ochranu právu žalobcu, ak účelom žaloby nie je ochrana práva žalobcu, ale priznanie nároku na náhradu trov konania a právneho zastúpenia (teda odmena advokáta)?“

29. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá vymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

30. Podľa § 422 ods. 1 CSP však dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c/ predmetom dovolacieho konania je len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Podľa § 422 ods. 2 CSP potom na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

31. Dovolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci bolo predmetom dovolacieho konania (podaného podľa § 421 CSP - pokiaľ išlo o dovolaciu otázku pod č. 3) žalobcovi priznané finančné zadostučinenie vo výške 50 eur. Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (1. decembra 2021) bola 623 eur (§ 9b ods. 1 písm. a/ zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde). Odvolací súd teda rozhodoval dovolaním napádaným výrokom jeho rozsudku o peňažnom plnení neprevyšujúcom dvojnásobok minimálnej mzdy (ktorým bola v rozhodnom čase suma 1.246 eur). Prípustnosť dovolania žalovaného (podaného v merite veci podľa § 421 CSP v dovolacej otázke č. 3) bola preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ CSP vylúčená, nakoľko sa dovolanie žalovaného (v uvedenej dovolacej otázke) v tomto smere týkalo výlučne

priznaného nároku finančného zadost'učinenia vo výške 50 eur, ktoré však nespĺňalo limit pre prípustnosť dovolania podľa § 422 ods. 1 písm. b/ CSP.

32. Pokiaľ išlo o dovoláciu otázku č. 4. tu zase dovolací súd uvádza, že na jej riešení odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie a preto táto otázka (naviac výlučne hypotetického charakteru) nespĺňa kritéria pre prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na zistení, že v konaní označená zmluvná podmienka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou (čo patrične odôvodnil) a že v konaní bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle § 3 ods. 5. zákona o ochrane spotrebiteľa (t. j. úspešnosť žalobcu v konaní o vyslovenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, uplatnenie nároku na priznanie finančného zadost'učinenia v premlčacej lehote, ako aj primeranosť jeho výšky). Otázku, či „Môže súd priznať ochranu právu žalobcu, ak účelom žaloby nie je ochrana práva žalobcu, ale priznanie nároku na náhradu trov konania a právneho zastúpenia (teda odmena advokáta)“ ako otázku rozhodujúcu pre svoje rozhodnutie odvolací súd teda neposudzoval (a teda na jej riešení nezaložil svoje potvrdzujúce rozhodnutie).

33. Vo veci namietaného nesprávneho právneho posúdenia vecí odvolacím súdom v otázkach č. 3, 4 tak dovolanie prípustným nebolo (jednak pre tzv. majetkový cenzus a jednak pre skutočnosť, že na riešení dovolacej otázky odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie).

34. Pokiaľ išlo o dovoláciu otázku č. 2., tu prípustnosť dovolania žalovaný vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (teda ako otázku dovolacím súdom dosiaľ neriešenú). Samotnú dovoláciu otázku formuloval nasledovne: „ Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou pravidlo a podmienka, ktorou si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah, ak existuje zákonné pravidlo uvedené v § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré určuje, že ustanovenia Občianskeho zákonníka sa aplikujú prednostne pred Obchodným zákonníkom, pričom toto dodávateľ vždy dodržal a nie je preukázané (ani v konaní tvrdené), že by dodávateľ chcel postupovať v rozpore s týmto ustanovením?“. Inak povedané (abstrahovaním právneho jadra tejto otázky) dovolateľ položil otázku, či za neprijateľné možno vyhodnotiť také zmluvné dojednanie, podľa ktorého si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah, hoci tu existovalo zákonné pravidlo uvedené v § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré ex lege určovalo prednostnú aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka pred Obchodným zákonníkom.

34.1. V tomto smere potom odvolací súd uviedol, že „....Medzi stranami sporu bola dňa 13.5.2016 uzavretá štandardná formulárová zmluva. Uvedené bolo dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že žalobca ako spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy. Podľa dojednania obsiahnutého v tejto zmluve jej 9. časti (spoločné ustanovenia, v bode 4) sa mali vzájomné vzťahy v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka spravovať podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka. Je teda nepochybné, že ustanoveniami Obchodného zákonníka sa mali riadiť všetky vzťahy medzi žalobcom a žalovaným, bez akýchkoľvek výnimiek. Obchodný zákonník pritom úpravu neprijateľných zmluvných podmienok v čase uzavretia tejto zmluvy neobsahoval a neobsahuje ich ani doposiaľ. Podľa odvolacieho súdu cieľom dojednania o výlučnej aplikácii ustanovení Obchodného zákonníka zo strany žalovaného bolo znemožnenie aplikácie právnych predpisov zameraných na ochranu spotrebiteľa na vzniknutý právny vzťah. Novela Občianskeho zákonníka, účinná od 1.4.2015, doplnila ust. § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva nielen z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.4.2015 vydaného vo veci 3MCdo/14/2014, ale aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.5.2015 vydaného vo veci 8Cdo/13/2014. Podľa ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

Spotrebiteľ sa nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje právne postavenie. Aj v ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka je obsiahnuté všeobecné pravidlo, podľa ktorého v prípade uzatvorenia spotrebiteľských zmlúv treba dodržiavať právnu úpravu spotrebiteľských zmlúv. Toto pravidlo má pôsobiť aj preventívne, teda slúžiť na vyjadrenie toho, v akom zmysle má dodávateľ pripravovať podmienky spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sú v zákone zakotvené pre uzatváranie konkrétnych spotrebiteľských zmlúv. Takýchto zákonom ustanovených podmienok sa spotrebiteľ nemôže vopred vzdať. Preto by bolo neplatné aj také dojednanie v spotrebiteľskej zmluve, v ktorej by spotrebiteľ dal súhlas na neakceptovanie zákonom ustanovenej podmienky, či obchádzanie niektorej neprijateľnej podmienky. To by v konečnom dôsledku zhoršilo jeho zmluvné postavenie. Podmienky spotrebiteľských zmlúv upravené v zákone sú vo vzťahu k spotrebiteľovi kogentné, ktoré nepripúšťajú odchýlenú úpravu, ktorou by sa zhoršilo postavenie spotrebiteľa. Dojednanie použitia ustanovení Obchodného zákonníka na právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, za situácie, ak v súlade s ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, na tieto právne vzťahy sa vždy musia prednostne použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku“. Inak povedané odvolací súd za neprijateľnú vyhodnotil aj takú zmluvnú podmienku, ktorej znenie odporovalo výslovnému zneniu zákona (ustanoveniu § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Žalovaný ju za neprijateľnú nepovažoval nakoľko mal za to, že v dôsledku prednosti ustanovení Občianskeho zákonníka podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nie je možné, aby zmluvná podmienka predstavovala neprijateľnú zmluvnú podmienku. Podľa žalovaného v dôsledku prednosti ustanovení Občianskeho zákonníka táto zmluvná podmienka nijakým spôsobom nespôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (v jej dôsledku sa spotrebiteľ ani nevzdal vopred svojich práv).

34.2. S právnym záverom žalovaného sa však dovolací súd nestotožňuje. Predovšetkým treba vychádzať z toho, že nie každý spotrebiteľ musí mať právnické vzdelanie a dôsledne poznať všetky normy Občianskeho zákonníka. V praxi sa spotrebiteľ zvyčajne orientuje tým, čo bolo dohodnuté v uzavretej zmluve (ňou disponuje a zvyčajne iba s jej obsahom sa oboznamuje). Aj v danej veci žalobca nie je osobou znalou práva (t. j. osobou s právnickým vzdelaním). Z uvedeného dôvodu mu znenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka vôbec nemuselo byť známe, a preto sa v dobrej viere spoliehal na dohodnuté zmluvné podmienky. V nich potom bola dohodnutá „aplikácia Obchodného zákonníka na spotrebiteľský vzťah“ s odkazom na § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka podľa ktorého „strany si môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah, ktorý nespadá pod vzťahy uvedené v § 261, sa spravuje týmto zákonom (t. j. Obchodným zákonníkom). Vzhľadom na takéto dojednanie, ktorého obsah má skutočne oporu v znení ust. § 262 Obchodného zákonníka, t. j. že si strany môžu dohodnúť, že ich záväzkový vzťah sa bude spravovať Obchodným zákonníkom, potom (pri neznalosti záväznosti kogentnej právnej úpravy - obsiahnutej v § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pri neznalosti princípu subsidiarity Obchodného zákonníka k Občianskemu zákonníku) mohlo u bežného spotrebiteľa dôvodne vyvolať predstavu, že si týmto strany platne dohodli prednosť aplikácie noriem Obchodného zákonníka pred normami Občianskeho zákonníka na ich spotrebiteľský vzťah i napriek zneniu § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Takéto dojednanie (odkazujúce výlučne len na § 262 Obchodného zákonníka) je potom pre bežného spotrebiteľa záväzujúce, a vzbudzujúce u neho oprávnený dojem, že si platne zmluvne dohodol prednostnú aplikáciu noriem Obchodného zákonníka, čo nepochybne vyvoláva značnú nerovnováhu práv v jeho neprospech (ak by si potom napr. dodávateľ uplatnil sankcie pri omeškaní spotrebiteľa podľa Obchodného zákonníka a spotrebiteľ by ich s dôverou na dané zmluvné dojednanie aj dobrovoľne plnil, nakoľko by bol v oprávnenom domnení, že plní sankcie v platne dohodnutej výške, nepochybne by to vyvolalo nerovnováhu práv v jeho neprospech - je potrebné si uvedomiť, že nie každé plnenie z takejto spotrebiteľskej zmluvy sa stane aj predmetom súdneho konania - pozn.). Práve naopak žalovaný ničím nezdôvodnil, prečo naďalej trvá na nevyslovení neprijateľnosti takej jeho zmluvnej podmienky, o ktorej má súčasne vedomosť, že je rozporná so zákonom. Práve pre vyššie uvedenú neznalosť právnych noriem aj v prípade iných spotrebiteľov (s ktorými má žalovaný uzavreté obdobné zmluvy) je namieste vyslovenie uvedenej podmienky za neprijateľnú súdom (a to v záujme ich ochrany, nakoľko dodávateľ je potom povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi - § 298 CSP). Je potrebné tiež dodať, že v danej zmluve žalovaný zároveň žalobcu neinformoval aj o existencii a znení § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ale len o § 262

Obchodného zákonníka), takže žalobca (ako bežný spotrebiteľ bez právneho vzdelania) si ich znenia nevedel potom porovnať a logicky si prečítal iba znenie toho ustanovenia, o ktorom sa dočítal v uzavretej zmluve. V § 53 ods. 4 v tom čase účinného Občianskeho zákonníka boli neprijateľné zmluvné podmienky vymedzené len príkladmo (pozri slovo „najmä“) a teda nebolo vylúčené, že nimi mohli byť aj iné zmluvné podmienky, než boli vymedzené v písm. a) až w) ak spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Dovolací súd má za to, že i napriek tomu, že predmetné zmluvné dojednanie bolo v priamom rozpore s kogentným ustanovením Občianskeho zákonníka (§ 52 ods. 2) a teda bolo neplatné ex lege, bolo zároveň neprijateľnou zmluvnou podmienkou, nakoľko u bežného spotrebiteľa vyvolávalo odôvodnenú predstavu o prednosti ustanovení Obchodného zákonníka na ním uzavretý spotrebiteľský vzťah (a pri dobrovoľnom plnení na podklade aplikácie ustanovení Obchodného zákonníka by došlo k značnej nerovnováhe v právach spotrebiteľa), keďže tento sa spoliehal na znenie samotnej zmluvy. Navyiac Občiansky zákonník nevyklučuje, že za neprijateľnú bola vyhlásená aj taká zmluvná podmienka, ktorá je neplatná už priamo zo zákona. Občiansky zákonník nikde neupravuje, že nezákonnou sa zmluvná podmienka stáva pre neprijateľnosť až rozhodnutím súdu (teda konštitutívne), ale nezákonnosť neprijateľnej zmluvnej podmienky nastáva ex lege (§ 53 ods. 5 v tom čase účinného Občianskeho zákonníka). Súd v rozsudku neprijateľnosť a neplatnosť takejto zmluvnej podmienky už len deklaruje (§298 CSP). Neplatí teda, že by súd nemohol rozsudkom deklarovať nezákonnosť zmluvnej podmienky pre jej neprijateľnosť aj za situácie, že táto bola dojednaná v priamom rozpore so zákonom (a teda jej neplatnosť nastala ex lege aj z iného dôvodu). Inak povedané, skutočnosť že zmluvná podmienka odporuje výslovnému zneniu zákona, nevyklučuje, aby jej neprijateľnosť a neplatnosť vyslovil rozsudkom aj súd (deklaratórne), nakoľko neplatnosť každej neprijateľnej zmluvnej podmienky vždy nastáva ex lege (§ 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka). Samotný rozpor zmluvnej podmienky so zákonom teda súčasne nevyklučuje vyslovenie (deklarovanie) jej neprijateľnosti a rovnako nezákonnosti súdom (teda ako ďalší dôvod jej neplatnosti) aj z dôvodu, že vyvoláva značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Tak pri zmluvnej podmienke neplatnej pre rozpor so zákonom, ako aj pri zmluvnej podmienke neplatnej pre jej neprijateľnosť, nastáva ich neplatnosť ex lege, a teda podstatným pre súčasné vyslovenie jej neprijateľnosti je, že takáto zmluvná podmienka bola spôsobilá svojimi právnymi účinkami vyvolať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (čo podľa dovolacieho súdu v danom prípade splnené bolo). Na žalovaným nastolenú dovolaciu otázku tak možno odpovedať tak, že „nebráni skutočnosti vysloviť zmluvnú podmienku za neprijateľnú to, že táto je súčasne neplatná aj pre jej priamy rozpor so zákonom (a teda táto je potom neplatná hneď z dvoch dôvodov)“.

35. Pokiaľ ide o otázku č. 1, pri jej riešení odvolací súd dôvodil tak, že „... Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku. Podmienka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej Zákom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, zakladajúca právo spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie, je naplnená nielen vtedy, ak súd vysloví porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa, ale aj vtedy, ak tak urobí vo forme konštatovania porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej. Podmienka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti je dokonca daná i pri konštatovaní porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej, čo priamo vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.5.2022 vydaného vo veci 3Cdo/31/2020. Najvyšší súd SR v rozsudku z 30.1.2019 sp. zn. 6Cdo/127/2017 uviedol, že ust. § 3 ods. 5 vety tretej zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov má plniť jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. V ďalšom rozhodnutí vydanom vo veci 4Obdo/45/2012 z 24.6.2013 Najvyšší súd SR zaujal názor, že pri

nejednoznačnom výklade akejkolvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa. Z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov nevyplýva, že spotrebiteľ musí uplatniť porušenie svojho práva len podaním žaloby a že uplatnením práva už nie je obrana spotrebiteľa ako žalovaného v súdnom spore. Pre vznik práva na primerané finančné zadost'učinenie v zmysle ust. § 3 ods. 5 vety tretej Zákona o ochrane spotrebiteľa sa úspech spotrebiteľa viaže na uplatnenie porušeného práva alebo povinnosti z tohto alebo osobitného zákona. Miera úspešnosti, či neúspešnosti sporovej strany nie je pre vznik nároku rozhodujúca. Cieľom tohto ustanovenia je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Nezáleží na tom, či aj spotrebiteľ prípadne porušil niektoré svoje povinnosti voči dodávateľovi a prípadne v akej miere sa tak stalo. Uvedené priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.12.2022 vydaného vo veci sp. zn. 9Cdo/324/2020. Pre priznanie práva na zadost'učinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadost'učinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022 sp. zn. 7Cdo/92/2021 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 4/2022 pod č. 48). Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v tomto konaní bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa“.

35.1. Dovolateľ sa potom pýta, či takéto uplatnenie porušenia práva je možné aj za situácie, že:

a) Zmluva medzi žalobcom (spotrebiteľom) a žalovaným (dodávateľom) už skončila,

b) Medzi stranami nie je sporné, že žalobca nemá voči žalovanému zo zmluvy žiadne pohľadávky ani nároky (a ak by ich aj mal, boli by premlčané),

c) Medzi stranami nie je sporné, že žalovaný voči žalobcovi vždy postupoval v súlade s právnymi predpismi; a teda či je prípustná žaloba podľa § 3 ods. 5 Zákona ochrane spotrebiteľa (domáha sa svojho práva žalobca), ak sa výrokom o neprijateľnosti zmluvnej podmienky nezmení právna ani skutková situácia žalobcu (spotrebiteľa), v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala?

Jednoducho povedané, či sa žalobca (v pozícii spotrebiteľa) môže domáhať svojho práva podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. aj v čase, kedy zmluvný vzťah s dodávateľom už skončil a kedy zmluvné strany už nemajú medzi sebou z tohto zmluvného vzťahu žiadne záväzky (vzájomné nároky) a teda v čase, kedy už na právnej pozícii spotrebiteľa nemožno nič meniť. V tomto smere potom dovolateľ tvrdí, že sa odvolací súd pri riešení uvedených otázok odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyslovenej v jeho rozhodnutí sp. zn. 6Cdo 127/2017, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že „v rozsahu, v akom tieto nároky nie sú premlčané, má spotrebiteľ legitímne právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky“ (teda pre domáhanie sa vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky musí mať spotrebiteľ v čase konania právo aspoň v podobe nepremlčaných nárokov). Podľa dovolateľa sa žalobca potom v danej veci nedomáhal ochrany svojho práva, nakoľko v danom čase vo vzťahu k žalovanému už žiadne práva nemal.

35.2. Podľa § 3 ods. 5 v tom čase účinného zák. č. 250/2007 Z. z. „Protiporušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadost'učinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá“.

35.3. Ako už v danej veci uviedol aj odvolací súd „ust. § 3 ods. 5 vety tretej zákona č. 250/2007 Z. z. plní jednak funkciu satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na

vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadostučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Z cit. ust. nevyplýva, že spotrebiteľ musí uplatniť porušenie svojho práva len podaním žaloby a že uplatnením práva už nie je obrana spotrebiteľa ako žalovaného v súdnom spore. Pre vznik práva na primerané finančné zadostučinenie v zmysle cit. ust. sa úspech spotrebiteľa viaže na uplatnenie porušeného práva alebo povinnosti z tohto alebo osobitného zákona. Miera úspešnosti, či neúspešnosti sporovej strany nie je pre vznik nároku rozhodujúca. Cieľom tohto ustanovenia je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Nezáleží na tom, či aj spotrebiteľ prípadne porušil niektoré svoje povinnosti voči dodávateľovi a prípadne v akej miere sa tak stalo (sp. zn. 9Cdo/324/2020)“.

35.4. Najvyšší súd v uznesení z 30. januára 2019, sp. zn. 6Cdo/127/2017 sa v rámci podaného dovolania zaoberal okrem iných (aj) právnymi otázkami, ktoré nastolil dovolateľ aj v tomto konaní. K otázke, či „, je daná aktívna vecná legitímácia dlžníka (žalobcu) v prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve po zániku záväzkovoprávneho vzťahu“, uviedol, že „, vo všeobecnosti platí, že pod vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, podľa ktorého je určitá osoba subjektom práva alebo povinnosti, ktoré sú predmetom konania. Pre posúdenie, kto je v spore vecne legitímovaný je rozhodujúce výlučne právo hmotné. V prípade dvojstranných právnych vzťahov, v ktorých strany stoja navzájom v spore, sa rozlišuje vecná legitímácia aktívna (na strane žalobcu) alebo pasívna (na strane žalovaného). Z hľadiska vecnej legitímácie je teda podstatné, že ten, kto žaluje, je aj v skutočnosti podľa hmotného práva nositeľom oprávnenia, o ktoré v konaní ide (aktívna vecná legitímácia), resp. ten, kto je žalovaný, je aj reálne nositeľom hmotnej povinnosti, ktorá je predmetom konania. V prípade, že predmet konania úzko súvisí s právnym úkonom (s platnosťou jeho ustanovenia z dôvodu neprijateľnej podmienky), je vecne legitímovaný predovšetkým ten, kto je účastný tohto právneho úkonu. V preskúmvanej veci bola predmetom konania žaloba, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia neprijateľnosti podmienky uvedenej v bode 4.6. úverovej zmluvy uzavretej s predchodcom žalovanej a zároveň neplatnosti dotknutého ustanovenia zmluvy (išlo o absolútnu neplatnosť, ktorá pôsobí priamo zo zákona). Uvedená zmluva mala povahu spotrebiteľskej zmluvy. Keďže pre vecnú legitímáciu je určujúce hmotné právo, treba pri jej posúdení vychádzať z ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú spotrebiteľské zmluvy, osobitne ustanovenia týkajúce sa neprijateľných zmluvných podmienok, ale aj z ďalších právnych predpisov, najmä zo Zákona o ochrane spotrebiteľa. Z hmotného práva okrem iného vyplýva všeobecná zásada, že spotrebiteľské zmluvy nesmú zásadne obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, t. j. neprijateľné podmienky (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy). Z dikcie citovaného ustanovenia možno vyvodiť povinnosť dodávateľa, podľa ktorej nesmie v spotrebiteľských zmluvách používať neprijateľné podmienky, čomu korešponduje právo spotrebiteľa na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Ako procesný prostriedok ochrany tu slúži práve žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. V takomto spore je potom nositeľom hmotného oprávnenia, o ktoré v konaní ide ten subjekt, ktorý vystupuje v zmluve ako spotrebiteľ a nositeľom povinnosti subjekt vystupujúci v zmluve ako dodávateľ. Podľa dovolacieho súdu v prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z hľadiska vecnej legitímácie (na strane žalobcov) nemá právny význam zánik záväzku splnením dlhu (nie vždy splnenie dlhu má za následok zánik celého právneho vzťahu). Ako už bolo uvedené vyššie, predmetná žaloba vychádza zo zákonnej požiadavky, podľa ktorej spotrebiteľské zmluvy nesmú zásadne obsahovať neprijateľné zmluvné podmienky. To sa okrem iného prejavuje v povinnosti dodávateľa nepoužívať v spotrebiteľských zmluvách neprijateľné podmienky. V tomto prípade nejde o nárok z právneho vzťahu, ktorého právnym dôvodom je zmluva, teda o nárok vyplývajúci zo zmluvy, ale o nárok, ktorý vyplýva priamo zo zákona. V konaní o neprijateľnosť zmluvnej podmienky zánik záväzku splnením (prípadne aj zánik celého právneho vzťahu) nemôže mať žiaden vplyv na žalobcami uplatnený nárok a teda ani na ich vecnú legitímáciu. Žalobcovia preto aj v prípade, že nárok uplatnili žalobou po zániku záväzkového právneho vzťahu, sú nositeľmi hmotného oprávnenia, o ktoré v konaní ide, a teda majú v predmetnom spore vecnú aktívnu legitímáciu. Opačný názor by v podstate znamenal odňatie možnosti spotrebiteľovi domáhať sa práva na ochranu pred neprijateľnými

podmienkami v spotrebiteľských zmluvách žalobou na súde, čo odporuje čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj Smernici Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“). Ak v preskúmvanej veci odvolací súd dospel k právnenému názoru, podľa ktorého žalobcovia majú v tomto konaní aktívnu vecnú legitimáciu, posúdil vec v tejto otázke správne“.

35.5. Z uvedeného pre danú vec potom vyplýva, že samotný zánik právneho vzťahu medzi stranami nemal vplyv na žalobcom uplatnený nárok (domáhať sa porušenia práva podľa zák. č. 250/2007 Z. z. v podobe vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky) a teda ani na jeho vecnú legitimáciu, nakoľko v tomto prípade nejde o nárok z právneho vzťahu, ktorého právnym dôvodom je zmluva, teda o nárok vyplývajúci zo zmluvy, ale o nárok, ktorý vyplýva priamo zo zákona. Zároveň tu platí, že cieľom žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky nie je len to, aby individuálny spotrebiteľ bol chránený pred záväzkom voči nekalej podmienke uvedenej v spotrebiteľskej zmluve (aby ho táto nezaväzovala), ale obsahom je aj povinnosť dodávateľa nepoužívať ďalej nečestnú zmluvnú podmienku, najmä neuplatňovať z nej plnenie na súde a neprijímať plnenia z takejto podmienky. Účelom žaloby je aj pôsobiť ako „odstrašujúci“ prostriedok voči dodávateľom so zámerom predchádzať nečestným zmluvným podmienkam. Význam vyslovenia konkrétnej neprijateľnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vo výroku rozsudku je tiež v tom, aby dodávateľa „nútil“ k náprave tohto stavu vo forme zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom nielen vo vzťahu k individuálnemu spotrebiteľovi, ale aby upustil od jej používania vo formulárových zmluvách voči všetkým spotrebiteľom. Tým sa zároveň naplnia dosiahnutie cieľa sledovaného Smernicou zabrániť neustálemu používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky zo strany dodávateľov. Hoci aj v tomto prípade výrok právoplatného rozsudku pôsobí len medzi stranami sporu (§ 228 ods. 1 CSP), jeho účinky nepochybne presahujú tento zákonom vymedzený rámec a majú oveľa širší rozmer, než len zaväzovať strany sporu. Okrem toho právoplatný rozsudok, ktorým súd vo výroku určí neprijateľnosť zmluvnej podmienky, nebude len vnútornou satisfakciou pre spotrebiteľa, ale sa ním zároveň vytvára zákonný predpoklad pre uplatnenie sankcie voči dodávateľovi za to, že porušil svoju zákonnú povinnosť, a to v podobe práva spotrebiteľa na primerané finančné zadostučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.

35.6. Možno preto konštatovať, že odvolací súd svojim rozhodnutím (vyslovením žalovanej zmluvnej podmienky ako neprijateľnej v čase, kedy medzi stranami sporu už zanikol právny vzťah) sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, práve naopak postupoval v súlade s právnymi závermi, ktoré najvyšší súd vyslovil v označenom rozhodnutí sp. zn. 6Cdo 127/2017. Dovolanie žalovaného, pokiaľ napádal správnosť rozsudku odvolacieho súdu v tejto časti, je preto nedôvodné. Odvolací súd sa teda pri riešení dovolacej otázky č. 1 písm. a) od ustálenej praxe dovolacieho súdu neodklonil.

35.7. Potreba pripustiť žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky je daná už tým, že dodávateľ v zmluve použil neprijateľnú zmluvnú podmienku. V prípade žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky ide o osobitný druh žaloby patriaci spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto ani potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem. V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že žalobca ako spotrebiteľ úspešne uplatnil na súde porušenie svojich práv na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve, keď jeho žalobe súd vo vzťahu k tomuto nároku v celom rozsahu vyhovel. Žalobca tak splnil predpoklad, ktorý zákon č. 250/2007 Z. z. v ustanovení § 3 ods. 5 vyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadostučinenie. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj

rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje.

35.6. Možno preto konštatovať, že už samotné použitie neprijateľnej zmluvnej podmienky dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve dáva spotrebiteľovi právo domáhať sa vyslovenia jej neprijateľnosti súdom (bez potreby existencie vzájomných pohľadávok z tejto zmluvy). Ako už bolo uvedené, v tomto prípade nejde o nárok z právneho vzťahu, ktorého právnym dôvodom je zmluva, teda o nárok vyplývajúci zo zmluvy, ale o nárok, ktorý vyplýva priamo zo zákona a zároveň cieľom takejto žaloby nie je len to, aby individuálny spotrebiteľ bol chránený pred záväzkom voči nekalej podmienke uvedenej v spotrebiteľskej zmluve (aby ho táto nezaväzovala), ale obsahom je aj povinnosť dodávateľa nepoužívať ďalej nečestnú zmluvnú podmienku, najmä neuplatňovať z nej plnenie na súde a neprijímať plnenia z takejto podmienky a tým pôsobiť ako „odstrašujúci“ prostriedok voči dodávateľom so zámerom predchádzať nečestným zmluvným podmienkam (dodávateľa to „núti“ k náprave tohto stavu vo forme zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom nielen vo vzťahu k individuálnemu spotrebiteľovi, ale aj k upusteniu od jej používania vo formulárových zmluvách voči všetkým spotrebiteľom). Naviac pri výklade zaujatom žalovaným (t. j. že žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky možno podať len pri existencii vzájomných nárokov strán zo záväzkového vzťahu) by bol žalobca (ako spotrebiteľ) de facto vylúčený z možnosti uplatňovať si nárok na finančné zadosťučinenie, ktorú mu priznáva priamo zákon v ustanovení § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z., čím by u neho dochádzalo k tzv. „denegatio justitiae (odopretiu spravodlivosti)“. Inak povedané, pri neexistencii vzájomných nárokov zo spotrebiteľskej zmluvy by bol spotrebiteľ vylúčený z uplatňovania zákonného nároku podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. aj v prípade, že by táto zmluva obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky. Ak potom žalovaný argumentuje tým, že „v rozsahu, v akom nároky nie sú premlčané, má spotrebiteľ legitímne právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky (z čoho vyvodzuje, že pri neexistencii nepremlčaných nárokov nemá spotrebiteľ legitímne právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky)“ tak takýmto nepremlčaným právom je potom i právo spotrebiteľa na priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré mu priznáva priamo zákon č. 250/2007 Z. z. v ustanovení §3 ods. 5 a ktorého jedinou podmienkou pre priznanie (nie je súčasná existencia vzájomných nárokov medzi stranami z ich záväzkového vzťahu), ale len to, aby spotrebiteľ na súde úspešne uplatnil porušenie práva ustanoveného týmto zákonom a osobitnými predpismi, za ktoré možno označiť aj rozsudkom určenú neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že žaloba podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa (v podobe domáhania sa vyslovenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky) je prípustná aj v prípade, kedy žalobca (ako spotrebiteľ) nemá voči žalovanému (ako dodávateľovi) zo zmluvy žiadne iné pohľadávky ani nároky (za predpokladu existencie neprijateľnej zmluvnej podmienky). Možno preto konštatovať, že odvolací súd sa ani v tejto časti svojim rozhodnutím neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, práve naopak postupoval v súlade s právnymi závermi, ktoré najvyšší súd vyslovil v označenom rozhodnutí sp. zn. 6Cdo 127/2017. Dovolanie žalovaného je tak aj v tejto časti nedôvodné.

35.7. Vyššie uvedené závery možno potom primerane vzťahovať aj k tvrdeniu žalovaného, že „žalovaný voči žalobcovi vždy postupoval v súlade s právnymi predpismi (a teda, že napriek nezákonnosti (jej rozporu s § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka) danej zmluvnej podmienky túto vo vzťahu k žalobcovi nikdy neuplatnil), nakoľko v danom prípade je rozhodujúca už samotná existencia neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve (nie jej uplatnenie), ktorá by mohla zakladať právo žalovaného na jej využitie (to, že ju žalovaný nevyužil vo vzťahu k žalobcovi ešte nevyučuje, že ju nevyužije vo vzťahu k iným spotrebiteľom, s ktorými má dohodnutú rovnakú zmluvnú podmienku).

36. V otázke trov konania, ohľadne ktorých žalovaný podal dovolanie podľa § 421 písm. b) CSP a formuloval právnu otázku v znení, či „Má žalobca podľa § 255 CSP úspech vo veci vo výške 100 %, aj keď súd priznal žalobcovi len časť žalovanej sumy? Môže súd priznať žalobcovi náhradu trov konania vo výške 100% aj keď žalobca nemal plný úspech vo veci?; Je dôvodom hodným osobitného zreteľa na účely § 257 CSP, pre ktorý súd neprizná strane nárok na náhradu trov konania skutočnosť, že žalobou nebolo sledované dosiahnutie ochrany práv žalobcu, ale zrejme dosiahnutie ochrany práv žalobcu, ale

zrejme dosiahnutie náhrady trov konania a právneho zastúpenia/odmena advokáta)?“, dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o náhrade trov konania je možná len pre existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP. Uvedené konštatoval aj dovolací súd v uznesení Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2021 sp. zn. 1VObdo/2/2021: „Rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania väd zmätočnosti v zmysle § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol s konečnou platnosťou o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania“. Obdobný názor vyslovil aj v ďalších svojich rozhodnutiach (4Cdo/155/2020, 2Cdo/89/2020, 9Cdo/68/2021).

37. Ústavný súd už v uznesení zo 17. septembra 2019 č. k. I. ÚS 387/2019-26 poukázal na to, že problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku sa zaoberal v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom vyslovil: „Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí, ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvoinštančného súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené. Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí“. Ústavný súd z týchto záverov vychádzal aj v ďalších svojich rozhodnutiach (por. napr. nález I. ÚS 47/2021).

38. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38.1. Podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP.

38.2. Žalovaný potom napadol dovolaním (podaným podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP) rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania, o ktorom odvolací súd rozhodol v zmysle § 357 písm. m) CSP (v tomto prípade uznesenie o trovách konania bolo poňaté do výroku samotného rozsudku, čím ale nestratilo charakter uznesenia podľa § 357 písm. m) CSP - pozn.). V danom prípade však nie je v zmysle § 421 ods. 2 CSP dovolanie prípustné (prípustným by bolo len podľa § 420 CSP).

Žalovaný však v dovolaní nenapadol toto rozhodnutie o trovách konania z dôvodu zmätočnosti (§ 420 CSP). Nad rámec uvedeného dovolací súd poznamenáva, že v danom prípade rozhodnutie súdu o finančnom zadosťučinení (súdom priznaná výška) závisela od úvahy súdu, čo znamená, že v základe veci bol žalobca v konaní plne úspešný.

39. So zreteľom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol (§ 448 CSP).

40. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalobcu v dovolacom konaní, ktorému patrí v zmysle uvedenej zásady nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

41. Rozsudok bol prijatý senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.